

Kursplan

Fakultetsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap
Institutionen för språk och litteratur

1SV160 Svenska för undervisning i årskurs 4-6, 30 högskolepoäng
Swedish for teaching in primary school, years 4-6, 30 credits

Huvudområde

Svenska språket, Litteraturvetenskap

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för språk och litteratur 2011-05-24

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2012

Förkunskaper

Lärarexamen

Mål

Delkurs 1. Språkstruktur och textkunskap

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- uppvisa språk- och textkompetens och medvetenhet om den egna skriv- och läsförmågan
- redogöra för de nationella minoritetsspråken samt för det svenska språkets utveckling, historiskt såväl som socialt
- tillvarata och förhålla sig till egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för utveckling av lärarrollen.

Delkurs 2. Barns språkutveckling och litteracitet

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- redogöra för och diskutera hur undervisningen kan utformas så att läraren med utgångspunkt i forskning och styrdokument självständigt och tillsammans med andra kan planera undervisning i svenska för elever med olika bakgrund och förutsättningar
- redogöra för sambandet mellan språk- och kunskapsutveckling
- redogöra för kunskaper om språkets identitetsskapande betydelse och om barns utveckling av språklig kompetens

- redovisa kunskaper om såväl grundläggande som fortsatt skriv- och läsutveckling
- redogöra för olika metoder och arbetssätt som stimulerar barns lärande och språkutveckling, däribland olika sätt att arbeta med IKT och med tal och samtal i undervisningen
- redogöra för hur lärare kan stödja och bedöma elever i deras språkutveckling och fortsatta skriv- och läsutveckling
- redogöra för hur lärare kan identifiera, beskriva och arbeta med läs- och skrivsvårigheter
- redogöra för och didaktiskt tillämpa teoretiska perspektiv på barns språkutveckling och därtill redovisa hur dessa perspektiv utifrån en helhetssyn på svenskämnet kan tillämpas på undervisning
- tillvarata och förhålla sig till egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för utveckling av lärarrollen.
- diskutera och redogöra för hur undervisningen kan utformas så att läraren med utgångspunkt i forskning och styrdokument självständigt och tillsammans med andra kan planera undervisning i svenska för elever i årskurs 4–6 med olika bakgrunder och förutsättningar
- uppvisa god språk- och textkompetens och fördjupad medvetenhet om den egna skriv- och läsförmågan.

Delkurs 3. Barnlitteraturens historik, genrer och funktioner

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- muntligt och skriftligt analysera och diskutera litterära texter ur olika genrer för barn och ungdomar
- redogöra för barnlitteraturens funktioner och villkor i olika historiska och kulturella sammanhang
- redovisa fördjupade kunskaper om läsutveckling, läsförståelse, lässtrategier och textreception samt om litteraturens identitetsskapande betydelse

Delkurs 4. Böcker, film och drama i klassrummet.

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redovisa kunskaper om skönlitteratur, drama och film och dessa konstarters betydelse som läromedel i svenska och andra ämnen
- tillämpa varierade metoder och arbetssätt, däribland olika sätt att arbeta med samtal och drama i undervisningen
- reflektera över hur man stödjer och bedömer elever i deras läsutveckling med hänsyn tagen till social tillhörighet, ålder, kön och etnicitet

Innehåll

Delkurs 1. Språkstruktur och textkunskap (5 hp)

I delkursen studeras det svenska språkets strukturer liksom olika textgenrers funktioner och strukturer. De studerande utvecklar även sitt eget skrivande i kursen och frågor om språkvård, minoritetsspråk och det svenska språkets utveckling tas upp.

Delkurs 2. Barns språkutveckling och litteracitet (10 hp)

Delkursen behandlar teoretiska och didaktiska perspektiv på språk och litteracitet. Dessa inkluderar processer som rör utveckling av talat och skrivet språk både för elever med svenska som förstaspråk och som andraspråk, oberoende av hur långt de kommit i sin språkutveckling. Språksociologiska frågor som rör individ, grupp och samhälle studeras utifrån genus, klass, flerspråkighet och identitetsutveckling.

Stor vikt läggs vid diskussioner om och kritiskt prövande av teorier, metoder och läromedel för den grundläggande och fortsatta skriftspråkliga utvecklingen. I delkursen studeras särskilt textanalytiska metoder och redskap, som används för att stödja, bedöma och betygsätta elevers språk-, skriv- och läsutveckling. Samspelets, samtalets och muntliga texters betydelse för skriftspråkutvecklingen betonas liksom IKT som

medel för att utveckla en språk- och kunskapsstimulerande undervisning. Läs- och skrivsvårigheter behandlas i ett särskilt moment.

Kursen består av moment Språkutveckling och litteracitet, 5 hp, och Läs- och skrivsvårigheter, 5 hp.

Delkurs 3. Barnlitteraturens historik, genrer och funktioner (7,5 hp)

I delkursen studeras vilken roll skönlitteratur för barn och unga spelat i olika historiska och kulturella sammanhang. De studerande möter ett representativt urval texter som belyser skillnader mellan olika genrer och idéinnehåll. Relationen mellan innehåll och form beaktas liksom förhållandet mellan text och bild. De studerande tränar sin förmåga att se texters betydelse för reception, litterär förståelse och identitetsskapande.

Delkurs 4. Böcker, film och drama i klassrummet (7,5 hp)

Delkursen åskådliggör hur lärare kan arbeta med litterära texter, film och drama i sin yrkesverksamhet. Konstarnas roll i dagens skola diskuteras utifrån styrdokument och didaktisk forskning. Olika sätt att arbeta med texter i skolan studeras – högläsning, fritt berättande, dramatisering, boksamtal samt skrivuppgifter med böcker och film som underlag. Delkursen utgörs av två moment: litteratur och film 6 hp och drama, 1,5 hp.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, fältstudier, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarier. Kursen ges med stöd av en webbaserad lärplattform. Ytterligare information om obligatoriska kursmoment återfinns i kursens studieguide.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För betyget Godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. För kursbetyget Väl godkänd ska minst 20 högskolepoäng av kursens ingående moment vara Väl godkända. Varje delkurs examineras genom muntliga och skriftliga prov och redovisningar av fältstudieuppgifter, där redovisning till vissa delar genomförs med stöd av IKT. Både individuella redovisningar och gruppredovisningar förekommer.

För studerande som ej godkänts vid ordinarie tentamenstillfälle ges möjlighet till endast fyra ytterligare tillfällen.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen arkiveras av kursansvarig institution.

Överlappning

Kursen motsvarar svenska 1–30 hp i grundlärarprogram för årskurs 4–6.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den enskilde studenten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteratur

Delkurs 1. Språkstruktur och textkunskap

Ämnesteoretisk facklitteratur

Ask, Sofia. Senaste upplagan. *Hållbara texter*. Liber. 90 s.

Boström, Lena & Josefsson, Gunlög. Senaste upplagan. *Vägar till grammatik*. Studentlitteratur. 213 s.

Lindstedt, Inger. Senaste upplagan. *Textens hantverk. Om retorik och skrivande*. Studentlitteratur. 146 s.

Melin, Lars. Senaste upplagan. *Årans och hjältarnas språk. Trender och traditioner i svenskan*. Norstedts akademiska förlag. 143 s.

Ytterligare vetenskapliga texter tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare. Ca 100 s.

Delkurs 2. Barns språkutveckling och litteracitet

Ämnesdidaktisk facklitteratur

Arnbak, Elisabeth. Senaste upplagan. *Läsning av faktatexter. Från läsprocess till lärprocess*. Natur & Kultur. 155 s.

Bergh Nestlog, Ewa. Senaste upplagan. *Perspektiv i elevtexter: skriftligt argumenterande i grundskolans mellanår*. Växjö universitet. 139 s.

Bjar, Louise. (red.). Senaste upplagan. *Det hänger på språket. Lärande och språkutveckling i grundskolan*. Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Glentow Druid, Birgit. Senaste upplagan. *Förebygg och åtgärda läs – och skrivsvårigheter*. Natur & Kultur. (kap 3, 4, 8). 158 s.

Hoel Løkensgard, Torlaug. Senaste upplagan. *Skriva och samtala. Lärande genom responsgrupper*. Studentlitteratur. 278 s.

Josephson, Olle. m.fl. Senaste upplagan. *Elevtext. Analyser av skoluppsatser från åk 1 till åk 9*. Studentlitteratur. 185 s.

Liberg, Caroline. Senaste upplagan. *Hur barn lär sig läsa och skriva*. Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Liberg, Caroline, af Geijerstam, Åsa, & Folkeryd Wiksten, Jenny. Senaste upplagan. *Utmana, utforska, utveckla! Om läs- och skrivprocessen i skolan*. Studentlitteratur. 126 s.

Lundberg, Ingvar. Senaste upplagan. *Läsningens psykologi och pedagogik*. Natur & Kultur. 176 s.

Lundberg, Ingvar & Reichenberg, Monica. Senaste upplagan. *Vad är lättläst? Specialpedagogiska skolmyndigheten*. 80 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Nya språket lyfter. Diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1–5. Lärarhandledning*. 86 s.

Skolverket. Senaste upplagan. *Språket på väg. Ett diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans åk 6–9, del 1 och 2*. 73 s.

Strömqvist, Sven, Wagner, Åse Kari H & Uppstad, Per Henning. Senaste upplagan. *Den flerspråkiga människan. En bok om skriftspråklärande*. Studentlitteratur. Ca 200 s. (urval).

Wagner, Ulla. Senaste upplagan. *Samtalet som grund. Om den första skriv- och läsutvecklingen*. Bonnier utbildning.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i grundskolan. Se www.skolverket.se

Ytterligare vetenskapliga texter tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare. Ca 200 s.

Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar.

Delkurs 3. Barnlitteraturens historik, genrer och funktioner

Ämnesteoretisk facklitteratur

Andersson, Maria & Druker, Elina (red.). Senaste upplagan. *Barnlitteraturanalyser*. Lund: Studentlitteratur. Ca 60 s. (urval).

Kjersén Edman, Lena. Senaste upplagan. *Barn- och ungdomsböcker genom tiderna*. Stockholm: Natur och Kultur. 227 s.

Kümmerling-Meibauer, Bettina & Surmatz, Astrid (red.). Senaste upplagan. *Beyond Pippi Longstocking: Intermedial and International Approaches to Astrid Lindgren's Work*. New York: Routledge. Ca 150 s. (urval).

Kåreland, Lena. Senaste upplagan. *Barnboken i samhället*. Lund: Studentlitteratur. 180 s.

Ämnesdidaktisk facklitteratur

Keene, Ellen O. & Zimmerman, Susan. Senaste upplagan. *Tankens mosaik. Om mötet mellan text och läsare*. Göteborg: Daidalos. Ca 100 s. (urval).

Langer, Judith A. Senaste upplagan. *Litterära föreställningsvärldar. Litteraturundervisning och litterär förståelse*. Göteborg: Daidalos. 190 s.

Skolverket. Aktuella styrdokument för verksamhet i grundskolan. Se www.skolverket.se

Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar. Ca 500 s.

Delkurs 4. Böcker, film och drama i klassrummet

Ämnesteoretisk facklitteratur

Auraldsson, Kerstin. m.fl. Senaste upplagan. *Börja berätta! Om sagor och berättande och sagotips i olika genrer*. Lund: BTJ förlag. Ca 50 s. (urval).

Wojcik-Andrews, Ian. Senaste upplagan. *Children's films: history, ideology, pedagogy, theory*. New York: Garland. Ca 150 s. (urval).

Ytterligare vetenskapliga artiklar tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare. Ca 200 s.

Ämnesdidaktisk facklitteratur

Chambers, Aidan. Senaste upplagan. *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Rabén & Sjögren. 170 s.

Stensson, Britta. Senaste upplagan. *Mellan raderna. Strategier för en tolkande läsundervisning*. Göteborg: Daidalos. 160 s.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i grundskolan (se www.skolverket.se) samt skönlitteratur (ca 500 s.) och film enligt särskilda anvisningar.